
135 ГОДИНИ ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

СЛОВО НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД ЛОЗАН ПАНОВ ПРИ ОТКРИВАНЕТО НА ТЪРЖЕСТВЕНИЯ ПЛЕНУМ ЗА ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА 135-ГОДИШНИНАТА ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА ИНСТИТУЦИЯТА

Уважаеми господин Президент,
Уважаеми госпожи и господа съдии от Конституционния съд,
Уважаеми господа заместник-председатели на Народното събрание,
Уважаеми господин министър на правосъдието,
Ваши Превъзходителства,
Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,
Драги колеги върховни съдии,
Скъпи приятели,

Благодаря на всички вас, че сте днес с нас, за да отбележим 135-годишнината от създаването на Върховния касационен съд. Сигурно на мнозина ще им се сторя голям наивник за това, че се надявах това честване да се превърне в двоен празник, който да надхвърли рамките на институцията. Става дума за гласуваните промени в Конституцията от българския парламент преди два дни, с които трябваше да започне връщането на властта в институциите, т.е. разрушаването на Статуквото. Но както казва Франклин Рузвелт, в политиката нищо не става случайно и ако нещо се е случило, значи така е било замислено. Затова, ако за четвърт век демократично съществуване държавата и обществото ни бяха поставени под пълен олигархичен контрол, значи така е било замислено. Ако през това време два милиона българи напуснаха страната, сред които е голяма част от цвета на нацията, значи така е било замислено. Ако тези, които останаха, не вярват, че съдебната система е справедлива, не вярват, че партиите ги представляват, не вярват, че органите на реда ги защитават, не вярват, че данъците им работят за тях, не вярват на институциите, не вярват на медиите... значи така е било замислено. Ако гражданите не вярват на държавата, а в това недоверие изключително благоприятно се развива Статуквото, значи така е било замислено. Ако в едно отворено и свободно общество, за каквото се считаме поне на хартия, търсенето

на истината го наричат преврат, значи така е било замислено. Ако само преди два дни представителите на българския политически елит спънаха конституционните промени, с което минираха съдебната реформа, значи така е било замислено.

Дали обаче всички ние – потърпевшите, си даваме сметка накъде ни води замисълът да бъде гарантирана съдебната зависимост, разбира се, с любезната подкрепа на българския политически елит?! Непрекъснато тиражираната лъжа, че начинът, по който се избира ВСС и неговите колегии, не е толкова важен, защото, видите ли, тепърва предстоят промени в различни закони и кодекси, които са много по-съществени за реформата в съдебната система, не я прави истина. Кой извършва селекцията на магистратите, които влизат в съдебната система, Кой контролира техните действия, Кой избира административните ръководители в правораздаването, Кой санкционира магистратите при извършени от тях нарушения, Кой избира хората, които израстват в съдебната система? По Конституция и закон това е ВСС. Тогава логично идва въпросът Кой избира членовете на ВСС? Каквито кадри влизат в състава на съдебния орган, такива ще бъдат отглеждани и възпитавани в цялата система. Членовете на ВСС се възпроизвеждат надолу по веригата и затова как и какви хора се избират във върховния орган на съдебната власт, е най-важната стъпка, за да започне промяната в цялата система. Хората осмислят институциите и затова техният правилен подбор е най-важната стъпка по пътя към промяната, а не непрекъснатите промени на закони за пред Брюксел, чиято цел винаги е да се печели време.

Усилията, които бяха положени през последните седмици за спъването на реформата, са напълно обясними, защото именно съдебната система е тази, която би могла да върне държавата на нейните граждани. Сигурно днес отново ще бъде обявен за атентатор, който ще извършва преврат. Ако българската олигархия си има държава, то тогава всеки опит властта да бъде върната в ръцете на гражданите наистина може да се нарече преврат. Това е система, която е вербувала големи човешки и материални ресурси в изграждането на добре действаща машина, която умело си служи със службите, медиите, икономиката, политиката и, разбира се, със съдебната система. Действията ѝ не се огласяват, а се държат в тайна. Грешките ѝ не се изваждат на показ, а се премълчават и укриват; противниците ѝ се преследват докрай, а тайните ѝ са много грижливо пазени и не могат да бъдат разкрити.

Именно съдебната власт е тази, която може да изчисти всичко това и да върне върховенството на правото. Обръщам се към вас днес, скъпи колеги, за да ми помогнете в тази трудна задача. Неслучайно атинският законодател Солон издава закон, който гласи, че отбягването на спорове е престъпление за всеки гражданин.

Убеден съм, че с ваша помощ, колеги, българският съдия може да се превърне в онова, което е негово призвание – да бъде свободен и независим. Защото ценностите на старите демокрации, на които ние непрекъснато се възхищаваме, не представляват естественото състояние на тези общества, а са отстоявани векове наред. Затова и ние, като магистрати, принадлежащи исторически на времето, в което живеем, трябва да

се борим с всички сили за върховенството на правото. Казвам върховенство на правото, а не на закона, защото понятието „върховенство на закона“ крие един опасен риск, тъй като става дума за управление на човек от човек. Върховенството или господството на правото е власт над ценностите, които са фундаментални за всички нас и затова сме ги поставили в конституционна законност, която стои „над“. Тя е стандартът и съдът е този, който трябва да каже кое е правото, за да го приложи. В този смисъл ви призовавам, скъпи колеги, да се борим заедно с всички сили съдът да разполага с онази степен на независимост, която да осигури господство на правото.

В тази връзка бих искал да ви разкажа и една притча. Кралят осъдил един човек, за чието деяние му се полагала смъртна присъда. Той обаче му предложил сам да избере своята съдба: или да бъде обесен, или да попадне зад голяма, черна и страшна стоманена порта. Престъпникът помислил и избрал бесилото. Когато на шията му сложили примката, той казал: „Стана ми любопитно: какво има зад тази порта?“. Кралят се разсмял: „Да, ето, разбираш ли, получава се нещо забавно. Аз на всички предлагам избор и всички избират бесилото“. „А зад портата какво има? – попитал престъпникът. – Аз така или иначе на никого няма да кажа“ – добавил той, посочвайки примката. След като замълчал, кралят отговорил: „Там е свободата! Но хората така се боят от неизвестността, че пред нея предпочитат въжето...“.

Поздравявам ви, скъпи колеги, с днешния ден и моето пожелание към всички вас е да си припомним отново една мисъл на големия Рузвелт – за това, че единственото, от което трябва да се страхуваме, е самият страх. Нека не допуснем мълчанието да ни направи страхливци! Нека всички заедно се преборим с неизвестността и извикаме силно „Стига вече толкова!“.

11 декември 2015 г.